D·N

11/12 1951

Skatterna måste sänkas

Oppositionen mot det hårda skattetrycket har burit frukt. Det har inte gått ens för den socialdemokratiska majoriteten i 1949 års skatteutredning att längre stå emot. I ett huvudsakligen enhälligt betänkande föreslås nu skattelättnader som generellt sett innebär att man återgår till 1947 års reella skattetryck. Att detta är blott en första etapp på vägen mot mer långtgående skattelindringar måste med skärpa framhållas — åtminstone för den liberala opinionens del. 1947 års skattetryck var också för hårt — i längden räcker det inte med att bara gå tillbaka till vad som då gällde.

Ett betänkande från en utredning är intet beslut, det är sant. Den besvärliga vägen förbi finansminister Sköld återstår; han är kanske inte lika resonlig som Adolv Olsson, utredningens duktige ordförande. Därför bör det så mycket envetnare, så mycket kraftfullare göras klart att beslut måste fattas redan på vårriksdagen. Inga tekniska hinder möter att få fram ett regeringsförslag redan då. Inga svepskäl från regeringens sida kommer att godtas. Hr Sköld må trolla med budgetsiffrorna så mycket han vill, han må peka aldrig så ivrigt på att budgetöverskottet kan bli något lägre budgetåret 1952—1953. Det kommer inte att tysta kraven på att skattesänkningarna genomförs under vårriksdagen.

Ty utrymme finns för de mellan 250 och 300 miljoner som utredningsförslaget kommer att kosta — utredningen räknar med 265 miljoner, men beloppet blir i viss mån avhängigt av vilka alternativ man väljer på några punkter där olika meningar framkommit. Mot de övergångssvårigheter som kan uppstå har man ett utmärkt botemedel i kriskonjunkturskatten, vare sig denna begagnas för kreditåtstramande åtgärder i egentlig mening — inlösen av statsskuldsförbindelser — eller för en mer "ordinär" förstärkning av det löpande budgetöverskottet. Här föreligger ett förslag till skattesänkning, ett i det väsentliga enhälligt förslag. Finansiellt utrymme finns eller kan skapas. Nu måste hr Sköld tvingas att ge vika.

Utredningens förslag är i de avgörande frågorna det i dagens situation bästa möjliga — eller rättare sagt: den bästa möjliga början på den väg av successiva skattelättnader som nu måste beträdas. Man sänker inkomstskatten över hela linjen genom ändrade skalor och generösare ortsavdragsbestämmelser. Genom att börja progessiviteten först vid en beskattningsbar inkomst på 4.000 för ensamstående och 8.000 för makar (i högsta dyrort 6.000 respektive 12.000 kronors taxerad inkomst) uppnår man samtidigt särskilt stora lättnader i de lägsta inkomstgrupperna.

I fråga om sambeskattningen ger utredningens konstruktion i stort sett praktiskt tillfredsställande resultat — så tillfredsställande att högerns representanter snällt och tyst låtit lic. Ebon Anderssons omskrutna tudelningsförslag sjunka under bordet. I de lägre inkomstskikten delar man för äkta makar inkomsten i två lika poster, på vilka skatten beräknas var för sig. Detta sker upp till en beskattningsbar inkomst av 10.000 kronor. Högre upp på inkomstskalan bibehålls sambeskattning så att skatten blir högre efter än före giftermålet. På denna punkt skiljer sig de liberala medlemmarna av utredningen i ett avseende fördelaktigt från majoriteten och högerreservanterna. Folkpartiet föreslår här — i motsats till majoritetens 300 kronorsavdrag för kvinnan — ett avdrag på 20 procent av inkomsten för maka med minderåriga barn och 10 procent, eller högst 800, för barnlös maka, under det att högern för den senare kategorin nöjer sig med majoritetens 300 kronor och för den förra begär ett avdrag på 25 procent, dock högst 1.000. Det liberala kravet — särskilt högt avdrag för barnfamiljer — är det mest verklighetstrogna och rättvisa. För dessa familjer kräver hustruns förvärvsarbete vanligen betydande extra kostnader, som minskar behållningen och som bör minska beskattningen av hennes inkomst.

Också på en del andra punkter begär man från liberalt håll andra konstruktioner än majoriteten. Viktigast är kravet på att den skattefria gränsen för förmögenheter skall höjas till 40.000 för ensamstående och 60.000 för makar; utredningen höjer blott till 40.000 över lag. Särskilt för jordbrukare och småföretagare innebär folkpartiets linje en betydande fördel, men också för sparare i gemen.

Viktigast av allt är emellertid det enhälliga kravet på sänkta inkomstskatter. Det gäller inte så stora belopp vare sig för statskassan eller de enskilda. Men det är ett första steg, och det är ett bevis på det riktiga i vad som länge oavbrutet sagts från liberalt håll: Det går att sänka skatterna — skatterna måste sänkas.

Jordbrukets fiender

Hr Hedlund i Rådom har gjort en politisk upptäckt. Det går inte för bondeförbundet att samarbeta med folkpartiet, en stor del av den liberala falangen har nämligen en "negativ, ja, rent av fientlig inställning till jordbruket". Därför kan bondeförbundet inte tillgodose jordbrukets intresse genom att knyta an åt det hållet.

Verkligen en upplysande förklaring! Slutsatsen blir för det första att klassintresset är helt avgörande för bondeförbundets politiska kurs. Två öre mer för mjölken är nu som alltid ledstjärnan. För det andra ger hr Hedlund den indirekta upplysningen att socialdemokraterna lättare ställer sig till förfogande då det gäller att genomdriva de livsmedelsfördyringar som bondeförbundet siktar till. Man behöver bara erinra om att hr Norup i förra veckan förklarade i riksdagen att spannmålspriset bör kunna höjas högst avsevärt. Vilka löften har hr Norup fått om socialdemokratiska eftergifter på arbetarnas och tjänstemännens bekostnad?

Men bortsett från detta — är det rimligt att kalla en del av liberalismen för jordbruksfientlig? Vi förmodar att hr Hedlund inräknar även Dagens Nyheter i denna falang. Påståendet blir endast möjligt om man som bondeförbundet ogenerat identifierar jordbruksfientlighet med en kritisk inställning mot systematiska försök att framställa jordbrukets situation som sämre än vad den verkligen är, att mot bakgrund av färgade framställningar komma med krav som vid närmare analys visar sig obefogade. En sådan kritisk inställning kan mycket väl förenas med den största respekt för jordbruksnäringen som sådan och inte minst för de faktiska resultat som forskning och rationalisering i förening kommit till under senare år.

Det är inte fientlighet mot jordbruket när Dagens Nyheter med officiellt siffermaterial påvisat att storbönderna under efterkrigsåren fått en mycket snabbare inkomststegring än tjänstemän och arbetare och mest under de år då löntagarna underkastat sig återhållsamhet och lönestopp. Det är heller inte fientlighet när tidningen så starkt framhållit det rimliga i att samhället tar hänsyn inte bara till svartrosten utan även till jordbrukets konjunkturvinster på hundratals miljoner kr. när det gäller att prissätta livsmedlen. Dagens Nyheter har här haft i åtanke alla dem som fått sin standard sänkt under det senaste året. Vad betyder inte 24 procents höjning på livsmedlen för en folkpensionär som i Stockholm maximalt kan få 1.900 kr. om året från staten om hyresbidraget inräknas. Skulle man bortse från dessa människors villkor och utan vidare godta bondeförbundets oblyga krav?

Hr Hedlund får gärna från sina utgångspunkter kalla liberalismen jordbruksfientlig. Det innebär bara att den inte är till salu för en krass intressepolitik, som föres på andra medborgargruppers bekostnad. Om den linjen hålles, om rättvisekravet sättes främst, skadar det inte att bondeförbundet kungör sin olust att samarbeta med en sådan partner.

Att valet av universitetskansler

fallit på landshövding Arthur Thomson är en borgen för att ämbetets goda traditioner upprätthålles. Hr Thomson är själv en framstående vetenskapsman, även om han tidigt övergick till politik och förvaltning. Framför allt är han känd som en intelligent, opartisk och utomordentligt skicklig ämbetsman. Man kan räkna på att han kommer att ägna sin förmåga åt den nya tjänsten, och därmed är snabbhet, effektivitet och initiativkraft garanterade.

PRESSGRANNAR

Landsbygdens avfolkning i Finland leder till att agrarpartiets väljarkår successivt minskas — alldeles som bondeförbundets i Sverige, påpekar Nya Argus. En fortgående ökning av stadsbefolkningen medför även en ökning av företagarkåren, av tjänstemannakåren och framför allt av den diffusa medelklass vars politiska hemort anses befinna sig i det finska samlingspartiet, i det finska och svenska folkpartiet. Kampen om medelklassen är ett centralt inrikespolitiskt problem, och den var väl hårdare än någonsin i det senaste riksdagsvalet, framhålls det:

Huru samlingspartiet i längden skall kunna förena typiska företagar- och producentintressen med tjänstemännens löntagarintressen blir säkert ett fängslande pussel för partiets ledning. Och i vilken mån det nya finska folkpartiet skall motsvara väljarskarornas förväntningar — de väljare som vill förbli s. k. borgerliga, men vilka också vill ha en ordentlig lön för sitt arbete — är ett problem för sig. De socialdemokratiska ledare, som uppfann devisen "i dag ett parti, i morgon ett folk", följer med spänning denna utveckling!

Det svenska folkpartiet i Finland skall ju i sig på sitt håll sammansmälta agrarpartiets, samlingspartiets och det finska folkpartiets ekonomiskt-politiska program och ideal, och ju mera motsättningen mellan producenter och konsumenter ökas, desto svårare blir herdarnas uppgift:

Det har vi redan sett tecken på och det är lönlöst att dölja det faktum att dagens finlandssvenska väljarmajoritet icke är samma skara ekonomiskt trygga ideellt inriktade medborgare som i seklets början, utan tvärtom en mycket heterogen församling. Dagens samhälle är ett hårt samhälle och det är endast mycket konservativa personer som i dag kan anse kravet på social trygghet vittna om tidens fördärv och om den nuvarande generationens hutlösa krav. Det skulle finnas mycket att tillägga om vikten av vakthållning kring de sociala reformsträvandena.

Vi ser finlandssvenskar skapa sig egna bås i landets socialdemokrati och folkdemokrati och om inte svenska folkpartiet på allvar får ögonen öppna för att det finns en rätt stor finlandssvensk småbrukar- och löntagarkategori, som saknar ett tillräckligt starkt politiskt stöd, skall partiets betydelse minska. Dagens finlandssvenska politiker har en ytterligt svår uppgift, som blir ännu svårare i närmaste framtid, i den mån i inledningen beskrivna tendenser fortsätter och fred och språkfred råder.

I Norge har "funktionärerna" — tjänstemännen — just bildat en centralorganisation, FSO, och man diskuterar den avtalsmässiga och politiska betydelsen härav. Socialdemokraterna är inte vidare trakterade av denna nyskapelse. Dagbladet (venstre) skriver välkomnande:

Den første oppgave for Funksjonærenes Sentralorganisasjon, som tegner til å kunne bli en livskraftig organisasjon, blir å få samme rett til å fremme sine medlemmers lønnsinteresser som LO har. Derfor har hovedstyret alt reist krav til storting og regjering om at FSO må bli stilt på like fot med LO og dets forbund når det gjelder tariff-forhandlinger.

Den nye upolitiske sentralorganisasjon er et uttrykk for et stadig sterkere behov hos en stor part av funksjonærene. De trenger den støtte for sine lønnsmessige, faglige og sosiale interesser som en moderne fagorganisasjon kan gi, men ønsker å stå politisk helt fritt og uavhengig. En nødvendig forutsetning for at man får en slagkraftig organisasjon er imidlertid at den nye sammenslutning får stor nok tilslutning og at storting og regjering viser den rettferdighetssans som gir seg uttrykk i at man sidestiller FSO og LO som parter i tariffavtaler.

Den svenske Tjänstemännens Centralorganisation hadde ved starten 20.000 medlemmer. I dag har den 300.000, säger tidningen. Det er ikke til å unngå at det kan bli en viss konkurranse om de 70.000 norske funksjonærer som ikke er organisert:

Men valget av forbund bør være en frivillig og personlig sak for den enkelte av de 250.000 funksjonærer vi tilsammen har i Norge. På et punkt avviker sentralorganisasjonen fullstendig fra Landorganisasjonen. Funksjonærenes Sentralorganisasjon inntar som organisasjon ikke partipolitisk standpunkt, støtter intet politisk parti og stiller alle medlemmer og tillitsmenn politisk fritt. På dette grunnlag burde det være mulig å fremme en rolig utvikling på dette betydningsfulle område.

Vid en jämförelse med tjänstemännens organisationer och deras bestämda hävdande av politisk åsiktsfrihet och rörelsefrihet kommer emellertid den svenska socialdemokratiska modellen med kollektivanslutning inom fackföreningsrörelsen att te sig alltmer stötande.

Anspråken på Danmarks försvar har skärpts högst betydligt. Den oavhängiga Information tillråder en intensifiering av upplysningsverksamheten rörande dessa ting:

Det drejer sig om en mere aabenhjertig og en mere præcis oplysning om de storpolitiske og militære forhold, der overhovedet gør denne beklagelige udvidelse af det militære beredskab nødvendigt. Og det drejer sig om en frimodig fremstilling af militærudgifternes faktiske betydning for landets økonomi. Sandheden er jo den, at det danske forsvarsbudget i sin nuværende størrelse og i den størrelse, det nu kan forudses at ville faa, ikke har nogen afgørende andel i de aktuelle økonomiske vanskeligheder.

Naar de overdrevne forestillinger har faaet lov til at leve, og naar den anti-atlantiske propaganda paa dette særlige felt har faaet saa frit spil, beror det først og fremmest paa, at de ledende af hensyn til vort ansigt overfor alliancens øvrige medlemmer har ment at maatte male et saa drastisk billede af vor rustningsbyrde, som det nu var muligt. Efter drøftelserne i Paris ved Atlantlandenes regeringer god besked om hinanden, og det skulde vel saa være muligt at give klar besked paa hjemmefronten. Den danske befolknings flertal er sikkert sundt nok til at akceptere det nødvendige og finde frem til det rigtige, naar blot det faar kendsgerningerne forelagt aabent og redeligt.

De radikalas organ, Politiken, skriver:

Det bliver det alvorligste spørgsmaal under den lange tjenestetid at gøre beredskabstiden for de unge værnepligtige til en tid, der ogsaa har en mening. Har man ikke mere militær lærdom at forsyne de unge mænd med, maa man give dem andre og nyttige kundskaber. Beskæftiges skal de i alt fald.

Men ogsaa paa andre omraader stiller den nye udvikling meget store krav til hærens ledelse. Det militære byggeri bliver en yderligere belastning for det anspændte boligbyggeri, og derfor kræves der her den mest minutiøse kontrol med disse byggeforetagender fra de første spæde planers undfangelse til arbejdernes fuldførelse.

Danmark bærer indirekte en anselig part af den vestlige verdens oprustning gennem den forringelse af varebytte-forholdet, som netop oprustningen har gennemtvunget. Det har anspændt vor økonomi i den grad, at vor sociale front kan blive truet, hvis vi strækker os videre, end det danske forslag giver udtryk for.

Det har avtalats att utrikes- och försvarsministrarna vid en interpellationsdebatt på onsdagen skall lämna utförliga besked om den militärpolitiska bakgrunden till beredskapskraven. Man väntar flera dagordningsförslag — ett kommunistiskt, ett radikalt och ett gemensamt för "Atlantpartierna".

Byggnadstillstånd

Byggnadstillstånd har lämnats Stockholms stads gatukontor för att spränga ut bergrum och anordna tillfartsvägar Katarinavägen—Björns trädgård för en beräknad kostnad av 1,6 milj. kr. AB W. Dan Bergman, Södertälje, för att bygga till gjuterilokal i staden samt Sveriges riksbank för att bygga bostäder samt lokaler för riksbankens sedelförstöringsavdelning vid pappersbruket i Tumba.

Partiledarna i konferens med regeringen

Partiledarna Hjalmarson och Ohlin infann sig på måndagsmiddagen i statsrådsberedningen, dit statsministern kallat till överläggningar om de aktuella ekonomiska problemen.

Utom av statsministern representerades regeringen av finansminister Sköld och statsrådet Hedlund. Från bondeförbundet kom vidare riksdagsman Gränebo, från folkpartiet riksdagsman Svensson i Ljungskile och från högern riksdagsmännen Ewerlöf och Svärd. Vid konferensen som bl. a. behandlar exportavgifterna och vinstkonjunkturbeskattningen, var även LO:s ordförande Axel Strand närvarande.

Klarapolisen efterlyser vittnen till en trafikolycka, som inträffade ungefär kl. 17.30—17.45 på Malmtorgsgatan torsdagen den 29 november. Härvid blev ingenjör Åke Gävert så allvarligt skadad av en buss på linje 90 att han fortfarande ligger på sjukhus. Trots att det vid tillfället var mycket folk i rörelse på gatan har polisen inte fått några vittnesmål i saken.

Svar i riksdagen om de opålitliga

På tisdagen lämnas i riksdagen vid plena kl. 14 svar på elva interpellationer och två enkla frågor.

Endast en interpellation besvaras i första kammaren, de övriga i andra kammaren. Första kammarens svar lämnas av försvarsministern till hr Lundgren (h) och gäller åtgärder mot opålitliga vid bl. a. försvarets arbetsplatser. I andra kammaren besvarar försvarsministern bl. a. hr Häckners (fp) fråga om den svenska FN-styrkan. Inrikesministern svarar hr Braconier (h) om civilförsvarsinformation och kommunikationsministern hr Persson i Svensköp (fp) om trafiksäkerheten.

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1

Telefon: 22 40 00

Telegramadress: Dagsnyheter

Postgiro nummer 1616 (för annonser) 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)

Politisk huvudredaktör: Leif Kihlberg

Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedman

Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Heilborn

PRENUMERATIONSPRISER

A-Stockholmsupplagan

	Stor-Sthlms tidningsområde	Övriga landet
Månad	kr. 5:75	kr. 5:50
Kvartal	„ 16:75	„ 16:—
Halvår	„ 33:—	„ 31:50
Helår	„ 66:—	„ 63:—

ANNONSPRISLISTA daterad 1/7 1951 tillhandahålles på begäran

Dagens Nyheters tryckeri, Sthlm.

Riksdagssammanträden

Tisdagen den 11 december 1951

Första Kammaren kl. 2 e m

Andra Kammaren kl. 2 em

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.